

برای این یکدفعه کتبرات است .
 خیر از سه سال قبل از کتبرات سابق
 که در ۱۹۲۰ بوده یعنی از هزار و نهصد و
 هفده تا انقضای این کتبرات که در بیست
 و شش منقضی می شود هیچ اضافه حقوقی
 برای مسیورینی منظور نشده است جز
 همین مبلغ که در حقیقت این اضافه حقوق
 مربوط به سه سال باین طرف می شود و خود
 جناب عالی هم همانطوری که اظهار امتنان
 فرمودید تصدیق می فرمائید که نسبت به
 مستخدمین خارجی که در خدمت دولت
 هستند پس از آنکه کتبراتشان منقضی
 شود و بنا شود کتبرات آنها تجدید گردد
 يك اضافه حقوقی برای آنها مقرر
 می شود و بنا شود کتبرات آنها تجدید گردد
 يك اضافه حقوقی برای آنها مقرر می شود
 و این مبلغ هم چون قسمت نشده از ابتدای
 کتراتش تا حال بنظر آقایان خیلی زیاد
 می آید و اگر تقسیم می شد به این سنوات
 معلوم می شد چندان مبلغ فوق العاده نیست
 رئیس آقای آقا سید یعقوب پیش
 نهاد کرده اند این لایحه از دستور امروز
 خارج شود .
 آقای آقا سید یعقوب توضیحی دارید
 بفرمائید .

آقا سید یعقوب - بنده برای خاطر همان
 مسئله که اول عرض کردم و در اول مجلس
 يك حرارت هایی که خارج از حدود قانون
 بود شد برای اینکه نظرم این است که
 که ملت ایران چون يك ملت قدر دانی است
 مخصوصاً باید بيك ملتی که خدماتی به
 آنها کرده قدر دانی کند
 لهذا بنده خواستم يك ترتیبی بشود
 تا زمینه درست شود که
 در حقیقت يك سپاس گذاری از مسیورینی
 بشود .

این است که پیش نهاد کردم این
 لایحه امروز از دستور خارج شود و بماند
 برای جلسه دیگر و این پیش نهاد نه از نقطه
 نظر مخالفت است
 بلکه از این نظر است که مسیور
 یرنی حقیقتاً زحمت کشیده و ده دوازده
 سال است که در خدمت دولت بوده و در
 عدلیه زحمت کشیده و من با این که آخوند
 هستم هیچ وقت حقوق اشخاص بزرگ را از
 دست نمیدهم و فوق العاده مرهون محبت ملت فرانسه
 هستم از این جهت که امروز این همچنان
 و حرارت در مجلس پیدا شد بنده خواستم
 بماند برای جلسه بعد .

رئیس - آقای عدل الملک
 (اجازه)

عدل الملک - عرض کنم يك وقتی
 این جا آقای رهنما تذکر شدند که ساعات
 معدود نسی است .
 لواجیحی که در باب حقوق بلژیکیها
 کننل ماک کرماک بود گذشت
 ولی راجع به حقوق مسیورینی با اینکه

اغلب از ما ها در خدمات دولتی بوده ایم و
 با اغلب مستشارها مقایسه کرده ایم دیده ایم
 که مسیورینی بهترین مستشار های مملکت
 است و بالاخره يك کمک مختصری به او
 پیشنهاد کرده اند داده شود گمان نمی
 کنم این جزئی کمک خرج مقتضی باشد که
 می برود بکیسیون و بر گردد چون يك اضافه
 حقوق فوق العاده نیست بنظر بنده بهترین
 است که در همین جلسه این قضیه خاتمه
 پیدا کند .

وزیر امور خارجه - قانون تبعیت

ایران چون مدت زیادی است وضع شده است
 و با مقتضیات امروزه مملکت متناسب نبود
 لهذا يك لایحه قانونی پیش نهاد شده
 است که تقدیم مجلس شورای ملی می کنم
 که بعد از اینکه بنظر نمایندگان محترم رسید
 و تصویب فرمودند بموقع اجرا گذاشته
 شود .

يك فقره هم خاطر آقایان محترم
 مستحض است

نظر به اینکه قانون سفر اجرائی
 بهمه تأخیر افتاده بود و در سرطان گذشته
 تصویب گرفته شد که حقوق يك عمده از
 مامورینی که بر کز نیامده اند و آن قانون
 شامل حالشان بوده توقیف شود
 وزارت امور خارجه اقداماتی کرده
 سیزده نفر از آنها نه نفرشان بر کز وارد
 شده اند و چهار نفرشان در راه هستند لهذا
 این لایحه را تقدیم می کنم که حقوق این
 عمده تاروژی که از محل خودشان حرکت
 کرده اند از توقیف خارج شود

و به آنها داده شود و این قسمت اخیر
 را بقید فوریت تقاضای کنم زودتر اجازه
 داده شود که حقوق آنها را که اطاعت
 کرده اند و آمده اند پرداخت شود
 آقای مفتاح السلطنه را هم ب معاونت
 وزارت امور خارجه معرفی می کنم .

وزیر مالیه - یکی از اعضاء خیلی
 خوب وزارت امور خارجه میرزا
 اسحق خان که شاید بسیاری از آقایان هم
 سابقه و اطلاع به حال او داشته اند چند ماه
 قبل متأسفانه مرحوم شده است

با وجود اینکه متجاوز از بیست سال
 بدولت خدمت کرده بود مع ذلك در تحت
 شرایط قانون استخدام يك وظیفه از برای
 بازماندگان او که غالباً بلکه همه اطفال
 اوصفیر هستند نیست و دولت دلبند نمی تواند
 راضی شود به این که بازماندگان مستخدمین
 خوب و صمیمی در یریشانی باشند

لذا يك پیشنهادی برای برقراری
 وظیفه در باره ورثه میرزا اسحق خان رهبر
 منظور نمود که تقدیم می شود
 رئیس - جلسه را ختم می کنیم عمده
 برای رأی کافی نیست
 جلسه آنبه روز سه شنبه دستور
 هم دستور امروز

(مجلس مقارن ظهر ختم شد)
 رئیس مجلس شورای ملی -
 مؤتمن الملک

منشی م - شهاب
 منشی احمد طباطبائی .

جلسه صد و پنجاه و شش

صورت مشروح مجلس

یوم سه شنبه هشتم اردی

بهشت ۱۳۰۴ مطابق

چهارم شهر شوال

المکرم

مجلس يك ساعت و سه ربع قبل از ظهر
 بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل
 گردید .

صورت مجلس یوم یکشنبه هشتم اردی
 بهشت فرات شد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب
 (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده دو عرض دارم
 یکی در صورت مجلس دیگری در دستور
 و اما در صورت مجلس بنده دو تقاضا کردم
 اول اینکه از طرف مقام ریاست بوزیر مالیه
 اطلاع داده شود که برای جواب سؤالات
 حاضر شوند

دیگر این که تقاضا کردم بسایر وزراء
 اطلاع بدهند که در موقع جلسه علنی دوسه
 نفرشان حاضر شوند که مذاکرات مجلس
 را اصفا کنند جز اول نوشته شده و جزء
 دوم یعنی تقاضای دوم نوشته نشده
 است .

رئیس - تقاضای دوم را هم مینویسند
 آقای معتمد السلطنه
 (اجازه)

معتمد السلطنه - در جزعاً بین بی اجازه
 آقای سالار اشرف را هم نوشته بودند در
 صورتیکه ایشان بتوسط بنده از مقام ریاست
 استجاره کرده بودند

رئیس - اشتباه شده است
 آقای عراقی
 (اجازه)

حاج آقا اسمعیل عراقی - بنده تصور
 می کنم اگر سوءتسامع نشده باشد بنده
 راجز در آمدگان بی اجازه قرائت فرمودند
 و اشتباه شده است زیرا بنده دیر آمده بی
 اجازه نبودم

رئیس - تحقیق می شود بعد اگر لازم
 بود اصلاح می شود عمده برای اخذ رأی کافی
 نیست جلسه ختم می شود

جلسه آنبه روز پنجشنبه دهم اردی بهشت
 چهار ساعت بظهر ماند

(مجلس يك ساعت و نیم قبل از ظهر
 ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - مؤتمن الملک
 منشی م - شهاب

منشی - دکتر احتشام طباطبائی

جلسه صد و پنجاه و هفت
صورت مشروح مجلس
یوم پنجشنبه دهم اردی بهشت
هزار و سیصد و چهار
مطابق ششم شوال المکرم
۱۳۴۳

(مجلس سه ساعت قبل از ظهر
 بریاست آقای مؤتمن الملک
 تشکیل گردید)

(صورت مجلس سه شنبه هشتم
 اردی بهشت را آقای آقا میرزا
 شهاب الدین قرائت نمودند)
 رئیس - آقای ضیاء الواعظین
 (اجازه)

ضیاء الواعظین - بنده پس از تصویب
 صورت مجلس عرضی دارم .

رئیس - آقای سر کشیک زاده .
 (اجازه)

سر کشیک زاده - بنده راجع به
 صورت مجلس عرضی دارم .

رئیس - آقایان نسبت به صورت
 مجلس ایرادی ندارند ؟

(گفته شده . خیر)

رئیس - آقای ضیاء الواعظین
 (اجازه)

ضیاء الواعظین - مدتی است راجع
 به پروگرام مدارس يك سؤالی از وزارت
 معارف شده و برای جواب حاضر
 نشده اند چون اول سال تحصیلی نزدیک
 است و برای اول سال تحصیلی باید پروگرام
 مرتب شود تمنی دارم مقرر فرمائید
 برای جواب حاضر شوند .

رئیس - آقای سر کشیک زاده
 (اجازه)

سر کشیک زاده - بنده تقریباً در
 دوازدهم حوت گذشته از وزارت داخله
 سؤالی کرده بودم تا اکنون برای جواب
 حاضر نشده اند استدعا می کنم از طرف
 مقام ریاست نوشته شود که آقای منصور -
 الملک برای جواب حاضر شوند .

رئیس - آقای اخگر
 (اجازه)

اخگر - راجع به معدن گل سرخ بنده
 مدتی است سؤالی از وزارت معارف
 کرده ام و هنوز برای جواب حاضر نشده اند
 تمنی می کنم تذکر داده شود برای جواب
 حاضر شوند .

رئیس - دستور امروز خبر کمیسیون
 بودجه راجع به مستشار هدلیه است بهدهم
 قانون استخدام و ضمناً انتخاب کمیسیونها
 دو فقره خبر از کمیسیون مرخصی رسیده
 است قرائت میشود برای میگیرم .

(راپرت مرخصی آقای وکیل الملک
 بشرح ذیل قرائت شد)

آقای وکیل الملک نماینده محترم نظر
 بایشکه اخویشان مریض و بستری در تهران

در تحت ممالجه هست و بالاخره اطباء اکیداً تجویز کرده اند که ایشان را از تهران حرکت دهند و خودشان باید متصدی انتقال و پرستاری ایشان باشند اجازه غیبت چهار ماه از تاریخ حرکت خواسته بودند کمیسیون عذر ایشان را برای مدت سه ماه از تاریخ حرکت موجه دانسته تصویب مینماید .

رئیس - آقایانیکه مرخصی سه ماهه آقای وکیل الملک را تصویب می کنند قدیم فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد .

(رایرت دیگر راجع به مرخصی آقای آقا سید محی الدین بترتیب ذیل خوانده شد)

آقای آقا سید محی الدین نماینده محترم تقاضای دو ماه اجازه غیبت از تاریخ اول تیر ماه بجهت حرکت بشیراز و اصلاح امور موقوفه خود کرده اند کمیسیون عذر ایشان را موجه دانسته تصویب مینماید .

رئیس - آقایانیکه مرخصی آقای آقا سید محی الدین را برای مدت دو ماه تصویب می کنند قیام فرمایند .

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد . آقایان آقا میرزا سید احمد و صدرائی تشریف ببرند بیرون برای اخذ آراء ماده اول رایرت کمیسیون بودجه راجع به مستشار عدلیه مطرح است . قرائت میشود .

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده اول - وزارت مالیه مجاز است از اول حمل ۱۳۰۲ الی انقضاء مدت کتترات مسیورنی سالی چهار هزار و دوست تومان بعنوان کمک خرج علاوه بر مبلغی که بموجب کتترات قانونی سی و یک جوزای ۱۳۰۲ مقررات در باره مسیورنی پرداخت نماید .

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

آقا میرزا علی کازرونی - بنده در جلسه گذشته عقاید خود را در این موضوع به عرض آقایان رساندم بعضی مسائل را تلویحاً و یاراً را تصریحاً اظهار کردم و گمانم این است نمایندگان محترم هم بیش از بنده از این موضوع اطلاع داشته باشند مملکت بعضی تذکرات لازم میدانم عرایض خودم را تجدید کنم این آدم چندین سال است که در وزارت ... سمت مسشاری برقرار است .

حالا خدمت کرده یا نکرده خوب کرده یا نکرده این خارج از موضوع است لکن همینقدر عرض میکنم کتترات این شخص که در دوره چهارم بمجلس آمد (آقای شریعت زاده از عرایض بنده چون تصریح نداشت استفاده فرمودند و

بنده اعتراض فرمودند که البته در مجلس موافق و مخالف هست در صورتیکه مقصود بنده این نبود نهایت اینکه خواستم بطور نزاکت مطلب را ادا کرده باشم و گمان می کنم خودشان هم ملتفت بودند و بنده منتظر نبودم از عرض بنده سوء استفاده شود اکثریت مجلس بلکه نزدیک با اتفاق با اصل این کتترات مخالف بود و نه تنها مجلس مخالف بود بلکه کمیسیون بودجه هم مخالف بود و به همین دلیل چندین ماه در کمیسیون بودجه لایحه کتترات این شخص تعویق افتاد و بالاخره در او اخر دوره چهارم بمجلس آمد و چون احتمال قوی بلکه نزدیک به یقین بود که کتتراتش بهمان صورتیکه بود رد شود در اثر بعضی مطالب که بفرد فردو کلا گفته شد یا از آنها خواش شد و بالاخره بهمان صورتیکه بود تصویب شد .

در آن موقع خود این آدم اینجا بود آقایان هم که در آن دوره بودند حال تشریف دارند .

من جمله حضرت والا شاهزاده نصره - الدوله که مخبر کمیسیون بودجه و مدافع بودند .

بنده تعجب میکنم مطالبی که امروز گفته میشود آروز گفته نمی شود . اگر این شخص با آن ترتیب که مجلس تصویب کرده بود باز امتناع داشت ممکن بود همان روز استعفا بدهد و برود ولی در آن موقع که کتتراتش تصویب شد (بطور ساده هم تصویب نشد) هیچ اعتراضی نکرد و حالا يك دلالتی برایش اقامه میشود مثلاً آقایان میگویند اگر این شخص در فرانسه مستخدم بود و مدت خدمتش را بیابان می رساند حقوق تقاعدی باو میدادند و به همین دلیل ما هم باید يك اضافه به او بدهیم .

بنده عرض میکنم اگر فرضاً این شخص رئیس جمهور یا صدر اعظم فرانسه میشد حقوقش زیاد تر بود اگر بایران نمی آمد و مستخدم نمیشد ما هم هیچ باو نمیدادیم (این کلمه اگر چیز غریبی است و با اگر اگر که نمیشود پول داد . اگر ما يك نفر مستشار استخدام کردیم مطابق کتترات او باید باو حقوق بدهیم بقدریکه برای ما خدمت کرده است ما هم باو حقوق داده ایم . اگر باید قدر دانی و تشکر بکنیم بچشم تشکرات صمیمانه هم تقدیم میکنیم قدر هم میدانیم زیاده از آن مقداری که خودش منتظر است ولی اگر این شخص علاوه بر تشکر و قدر دانی اضافه حقوق هم میخواهد ما قوه تأدیه نداریم .

قناعت کند بهمان تشکر و قدر دانی که

تقدیم میکنیم دیگر هم تشکر نخواهد هم قدر دانی هم اضافه حقوق . . .

آقا شیخ فرج - هم مستمري .

کازرونی - موضوع مستمری را هم در موقع خودش عرض میکنم محض رضای خدا يك کاری نکنید که علاوه بر این مالیاتهایی که تازه تحمیل شده است هر روز يك لایحه مالیاتی بیاید این جا و يك اسامی مقدس رویش بگذارند که برای راه آهن و طی الارض و آبرویان و چه و چه است .

و عاقبت معلوم شود برای مسیورنی است .

یعنی برای اضافه حقوق و مستمري است چرا اینطور کنیم؟

آقایان پول دهندگان محتاجند؟! مملکت کدام است؟

رو در بایستی ندارد .

والله در مملکت صدای ضجه عجب از همه طرف بلند است هر کسی راست میگوید يك قران از کیسه خودش بدهد .

مال کی را میدهند؟

نداریم نمیدهیم تمام شده .

عماد السلطنه - مخبر کمیسیون بودجه - فرمایشات آقای کازرونی يك قسمتش بیشتر شبیه بود با امور شخصی تا امور مملکتی و مجلسی

ولی بنده میباید ازم بخلاصه مطالبی که فرمودند دوسه جمله بود .

يكی اینکه مجلس چهارم اکثریت بلکه با اتفاق مخالف بود .

بنده این را نمیتوانم قبول کنم و بهترین دلیل هم تصویب کتترات مسیورنی است که در مجلس چهارم در جوزای ۱۳۰۲ با اکثریت تصویب شده است .

يك قسمت دیگر از اظهاراتشان این بود که مسیورنی در صورتیکه با این ترتیب کتترات حاضر شود مستخدم شود .

میخواست استعفا بدهد و برود خوبست این را در نظر بگیرند که مسیورنی خودش را با اصرار و فشار بدولت تحمیل نکرده است .

نظر باینکه وزارت عدلیه وجود او را لازم میدانست او را استخدام کردند و باین طریق فائزش کردند که در موقع افتتاح مجلس پنجم کتترات او صلاح خواهد شد .

و به همین جهت هم در بدو افتتاح مجلس پنجم از طرف وزارت عدلیه يك اصلاحی بمجلس پیشنهاد و تقاضای تصویب آن شد

اما يك قسمه دیگر فرمودند که آنچه را مجلس چهارم رد کرده است حالا بمجلس آورده اند این را هم برای اطلاع خاطر آقایان عرض میکنم که در مجلس چهارم رد نشده است .

در او اخر مجلس چهارم يك کتتراتی

بمجلس آمد و تصویب هم شد .

ولی از همان موقع مسیورنی اعتراض داشته و آنچه را هم که تا کنون گرفته است بر رسم علی الحساب بوده است بقیه اعتراضات آقای کازرونی را هم چون در جلسه قبل جواب عرض کرده ام محتاج به تکرار نمیدانم .

(در این موقع چند نفر از نمایندگان برای خروج از مجلس از محل خود حرکت نمودند)

رئیس - آقایان تشریف ببرند .

تأمل فرمایند تا آنها یکیکه رفته اند بر گردند بعد تشریف ببرند رأی هم که مینویسید همینجا بنویسید .

(نمایندگان مزبور مراجعت و بجای خود جلوس نمودند پس از چند دقیقه آقای حائری زاده خارج شدند)

رئیس - چون عده کافی نیست اجازه میفرمائید جلسه را ختم کنیم؟

(در این موقع جلسه تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - آقای تهرانی (اجازه)

آقا شیخ محمد علی تهرانی - اگر چه بطور کلی بنده اصولاً با کتترات مخالفم ولی چون راجع به مسیورنی اطلاعات کافی وشافی دارم ناچارم موافقت کنم و آقایان محترم تذکر می دهم باینکه دولت وقت قبل از اینکه مجلس افتتاح شود کتتراتی با مسیورنی بسته بود

البته مأمورینی که از خارج کتترات میشوند طرف آنها دولت است اعم از اینکه مجلس رأی بدهد او حق دارد که حقوق خودش را از دولت مطالبه کند .

بعضی از نمایندگان (بطور همهمه) اینطور نیست تا کتترات بتصویب مجلس نرسد رسمیت ندارد

طهرانی - حالا مسئولیت متوجه کیست چرا کتترات را بمجلس نیاورده اند؟ چرا يك ماده بر آن اضافه نکرده اند که تا بتصویب مجلس نرسد رسمیت ندارد؟

این ها موضوع علیحده است يك کتتراتی با مسیورنی بسته شده .

حالا بعضی از آقایان میفرمایند او کار نکرده . کار کردن و کار نکردن او بواسطه حیثیت و خواستن وزرای وقت عدلیه بوده است

بعضی از اوقات وزراء مایل بوده اند کارها را مستقلاً خودشان اداره کنند و اگر بعضی معایب پیدا شده است بنده گمان میکنم بواسطه ملاحظاتی شخصی وزراء و عدم مداخله دادن به مسیورنی بوده است در امور عدلیه .

مخصوصاً در کمیسیون عدلیه با بودن آقای مشیرالدوله وسایر آقایان مذاکره شد که اگر ایشان برای عدلیه کتترات شده اند اعم از اینکه در عدلیه کار بکنند یا

مسأله بودجه يك مسأله‌ای است كه میتوان مهمترین ملل تشکیل حکومت ملی دانست وبالاخره ملت و نمایندگان ملت باید وظایف خودشان را در تشخیص احتیاجات مهمه و صرف وجوه مملکت بصرفه سعاد مملکت را تأمین میکنند در موقع تصویب بودجه انجام بکنند .

بمقیده بنده کلیتاً هر اصلاح مؤثر در سعادت مملکت در وقت مباحثه در بودجه طرف دقت واقع میشود . زیرا بالاخره در بودجه است كه باید در تشکیلات مملکت و وضعیات آن . بالاخره نصب و تغییر ضرورت دارد مطالعه بشود وبك بودجه كه حقیقتاً احتیاجات مملکت را تأمین كند ترتیب شود تا در نتیجه تعقیب اصول مذكوره در آن اصلاحات مادی چه از حیث تأثیر آن نسبت بدولت وجه نسبت بمملکت بعمل آید .

این است كه بنده خیال میكنم كه (چنانچه بعضی از آقایان هم فرمودند) تصویب یكدوازدهم بطور كلی مصلحت نباشد از طرفی هم باید این مسئله را تصدیق كرد . بنده كه می گویم نباید یكدوازدهم را تصویب كرد نظر ندارم كه بفلان امین صالح حقوق نرسد یا بفلان اداره حقوق نرسد زیرا بنده مخالف باینستهمین نیست بلکه آنها را مستحق می دانم . آنها انجام وظیفه میکنند و بایستی حقوق بگیرند .

اما بایستی دید لزوم تأدیبه حقوق بمستخدمن مستلزم این است كه قبل از اینکه يك مسائل اساسی و حیاتی مملکت مراحه بشود . وبالاخره قبل از اینکه بودجه مملکتی تحت مذاقه بیاید بدون هیچگونه مطالعه گفته شود يك دوازدهم داده شود . بنده در همان حالیکه بمعقول مستخدمین باحترام نگاه میکنم اصلاح اوضاع عمومی مملکت را كه نتیجه تموین يك بودجه متناسبی است مقدم بر آن میدانم . و از طرف دیگر هم نمیتوانم تصدیق كنم كه مخارج فوری و ضروریه مملکت بمعنی مخارج قشون وقوه تأمینیّه ومخارج انتفاهی كه صرف اوستلزار بكنیر منافع برای مملکت است رعایت نشود . از این نقطه نظر است كه بنده برای رفع حوائج عمومی وبرای رفع احتیاجات فوری وتادیبه حقوق نظام وامنیه این پیشنهاد را كردم .

زیرا این پیشنهاد تأمین میکند موقع تصویب بودجه بمقتضی مملکت در بودجه است كه باید در تشکیلات مملکت و وضعیات آن . بالاخره نصب و تغییر ضرورت دارد مطالعه بشود وبك بودجه كه حقیقتاً احتیاجات مملکت را تأمین كند ترتیب شود تا در نتیجه تعقیب اصول مذكوره در آن اصلاحات مادی چه از حیث تأثیر آن نسبت بدولت وجه نسبت بمملکت بعمل آید .

بنده خیال می‌كنم كه (چنانچه بعضی از آقایان هم فرمودند) تصویب یكدوازدهم بطور كلی مصلحت نباشد از طرفی هم باید این مسئله را تصدیق كرد . بنده كه می گویم نباید یكدوازدهم را تصویب كرد نظر ندارم كه بفلان امین صالح حقوق نرسد یا بفلان اداره حقوق نرسد زیرا بنده مخالف باینستهمین نیست بلکه آنها را مستحق می دانم . آنها انجام وظیفه میکنند و بایستی حقوق بگیرند .

اما بایستی دید لزوم تأدیبه حقوق بمستخدمن مستلزم این است كه قبل از اینکه يك مسائل اساسی و حیاتی مملکت مراحه بشود . وبالاخره قبل از اینکه بودجه مملکتی تحت مذاقه بیاید بدون هیچگونه مطالعه گفته شود يك دوازدهم داده شود . بنده در همان حالیکه بمعقول مستخدمین باحترام نگاه میکنم اصلاح اوضاع عمومی مملکت را كه نتیجه تموین يك بودجه متناسبی است مقدم بر آن میدانم . و از طرف دیگر هم نمیتوانم تصدیق كنم كه مخارج فوری و ضروریه مملکت بمعنی مخارج قشون وقوه تأمینیّه ومخارج انتفاهی كه صرف اوستلزار بكنیر منافع برای مملکت است رعایت نشود . از این نقطه نظر است كه بنده برای رفع حوائج عمومی وبرای رفع احتیاجات فوری وتادیبه حقوق نظام وامنیه این پیشنهاد را كردم .

بنده خیال می‌كنم كه (چنانچه بعضی از آقایان هم فرمودند) تصویب یكدوازدهم بطور كلی مصلحت نباشد از طرفی هم باید این مسئله را تصدیق كرد . بنده كه می گویم نباید یكدوازدهم را تصویب كرد نظر ندارم كه بفلان امین صالح حقوق نرسد یا بفلان اداره حقوق نرسد زیرا بنده مخالف باینستهمین نیست بلکه آنها را مستحق می دانم . آنها انجام وظیفه میکنند و بایستی حقوق بگیرند .

این قسمت معلوم میشود يك چیزهای دیگر هم

بمقتضی مملکت در بودجه است كه باید در تشکیلات مملکت و وضعیات آن . بالاخره نصب و تغییر ضرورت دارد مطالعه بشود

بمقیده بنده کلیتاً هر اصلاح مؤثر در سعادت مملکت در وقت مباحثه در بودجه طرف دقت واقع میشود . زیرا بالاخره در بودجه است كه باید در تشکیلات مملکت و وضعیات آن . بالاخره نصب و تغییر ضرورت دارد مطالعه بشود

بنده خیال می‌كنم كه (چنانچه بعضی از آقایان هم فرمودند) تصویب یكدوازدهم بطور كلی مصلحت نباشد از طرفی هم باید این مسئله را تصدیق كرد . بنده كه می گویم نباید یكدوازدهم را تصویب كرد نظر ندارم كه بفلان امین صالح حقوق نرسد یا بفلان اداره حقوق نرسد زیرا بنده مخالف باینستهمین نیست بلکه آنها را مستحق می دانم . آنها انجام وظیفه میکنند و بایستی حقوق بگیرند .

اما بایستی دید لزوم تأدیبه حقوق بمستخدمن مستلزم این است كه قبل از اینکه يك مسائل اساسی و حیاتی مملکت مراحه بشود . وبالاخره قبل از اینکه بودجه مملکتی تحت مذاقه بیاید بدون هیچگونه مطالعه گفته شود

بنده در همان حالیکه بمعقول مستخدمین باحترام نگاه میکنم اصلاح اوضاع عمومی مملکت را كه نتیجه تموین يك بودجه متناسبی است مقدم بر آن میدانم . و از طرف دیگر هم نمیتوانم تصدیق كنم كه مخارج فوری و ضروریه مملکت بمعنی مخارج قشون وقوه تأمینیّه ومخارج انتفاهی كه صرف اوستلزار بكنیر منافع برای مملکت است رعایت نشود .

از این نقطه نظر است كه بنده برای رفع حوائج عمومی وبرای رفع احتیاجات فوری وتادیبه حقوق نظام وامنیه این پیشنهاد را كردم .

بنده خیال می‌كنم كه (چنانچه بعضی از آقایان هم فرمودند) تصویب یكدوازدهم بطور كلی مصلحت نباشد از طرفی هم باید این مسئله را تصدیق كرد . بنده كه می گویم نباید یكدوازدهم را تصویب كرد نظر ندارم كه بفلان امین صالح حقوق نرسد یا بفلان اداره حقوق نرسد زیرا بنده مخالف باینستهمین نیست بلکه آنها را مستحق می دانم . آنها انجام وظیفه میکنند و بایستی حقوق بگیرند .

تأخیری شود ممكنست مبلغ خطیری بمعايدات

بمقتضی مملکت در بودجه است كه باید در تشکیلات مملکت و وضعیات آن . بالاخره نصب و تغییر ضرورت دارد مطالعه بشود

بنده خیال می‌كنم كه (چنانچه بعضی از آقایان هم فرمودند) تصویب یكدوازدهم بطور كلی مصلحت نباشد از طرفی هم باید این مسئله را تصدیق كرد . بنده كه می گویم نباید یكدوازدهم را تصویب كرد نظر ندارم كه بفلان امین صالح حقوق نرسد یا بفلان اداره حقوق نرسد زیرا بنده مخالف باینستهمین نیست بلکه آنها را مستحق می دانم . آنها انجام وظیفه میکنند و بایستی حقوق بگیرند .

اما بایستی دید لزوم تأدیبه حقوق بمستخدمن مستلزم این است كه قبل از اینکه يك مسائل اساسی و حیاتی مملکت مراحه بشود . وبالاخره قبل از اینکه بودجه مملکتی تحت مذاقه بیاید بدون هیچگونه مطالعه گفته شود

بنده در همان حالیکه بمعقول مستخدمین باحترام نگاه میکنم اصلاح اوضاع عمومی مملکت را كه نتیجه تموین يك بودجه متناسبی است مقدم بر آن میدانم . و از طرف دیگر هم نمیتوانم تصدیق كنم كه مخارج فوری و ضروریه مملکت بمعنی مخارج قشون وقوه تأمینیّه ومخارج انتفاهی كه صرف اوستلزار بكنیر منافع برای مملکت است رعایت نشود .

از این نقطه نظر است كه بنده برای رفع حوائج عمومی وبرای رفع احتیاجات فوری وتادیبه حقوق نظام وامنیه این پیشنهاد را كردم .

بنده خیال می‌كنم كه (چنانچه بعضی از آقایان هم فرمودند) تصویب یكدوازدهم بطور كلی مصلحت نباشد از طرفی هم باید این مسئله را تصدیق كرد . بنده كه می گویم نباید یكدوازدهم را تصویب كرد نظر ندارم كه بفلان امین صالح حقوق نرسد یا بفلان اداره حقوق نرسد زیرا بنده مخالف باینستهمین نیست بلکه آنها را مستحق می دانم . آنها انجام وظیفه میکنند و بایستی حقوق بگیرند .

اما بایستی دید لزوم تأدیبه حقوق بمستخدمن مستلزم این است كه قبل از اینکه يك مسائل اساسی و حیاتی مملکت مراحه بشود . وبالاخره قبل از اینکه بودجه مملکتی تحت مذاقه بیاید بدون هیچگونه مطالعه گفته شود

نصرت الدوله • قوام الدوله • امین الشریعه
آقا سید احمد بهبهانی • مدرس • سالار-
لشکر • سر کشیک زاده • صولت السلطنه
ایزدی •

اسامی مخالفین - آقامیرزا رضا خان
افشار • آقامیرزا علی کازرونی • آقاشیخ
محمد علی الموتی • امیر احتشام •

رئیس - آقای دولت آبادی از آقای
مخبر خارجه سئوالی داشتند •
دولت آبادی - بلی
رئیس - بفرمائید

حاج میرزا یحیی دولت آبادی - مقدمتاً
این نکته را عرض میکنم بعد سئوال میکنم
خاطر آقایان مستحضر است که یکقسمت
مهمی از هموطنان ما در خارجه منزل دارند
و در میان اینها اشخاص خیلی برجسته و
معروف و علاقه مند بمملکت هستند و غالباً
اشخاصی که در ممالک خارجه اقامت می
کنند احساسات وطن پرستی شان هم خیلی
سرشار و زیاد است و بعبارت دیگر پیش
بیکگانگان خیلی رودر پاستی دارند •

چون خود بنده مدتی در خارجه
بودم میدانم وضعیات چه طور است وقتی که
یک روزنامه میاید که در آن روزنامه یک
فتحه یا یک خبر خوشی از مسائل دولتی و
ملتی و مملکتی در آن هست خوشحالی می
کنند و جشن میگیرند و سرافرازی می کنند
ولی همینقدر که یک خبر بدی میآید اسباب
سرشکستگی آنها میشود

ما که اینجا نشسته ایم باید رعایت حال
آنها را که در خارجه هستند بکنیم و مهمانمکن
اجتناب کنیم از کارهاییکه موجب سرشکستگی
آنها میشود •

متأسفانه در اوضاع خارجی چه از
حیت اشخاصی که از طرف دولت مامور
میشوند و چه از جهات دیگر اینطوری که
باید منظم باشند نیست •

اخیراً تلگرافاتی از مصر میرسد که
غالب آقایان در جرید ملاحظه فرموده اند
و بنده چون خود در مصر بودم از این
جمله غالب آن امضاء هارا میشناسم میان
آنها ملا هست، تاجر هست، کاسب هست
بزرگان و اشخاص معروف هم هست که
خیلی رضایت دارند از ماموری که در مصر
بوده است و خیلی اظهار رضایت نموده اند
که حقوق دولت و تبعه دولت را کاملاً حفظ
کرده •

و از آن طرف اظهار نگرانی کرده اند
از ماموری که بجای او میخوانند بفرستند
و حال آنکه مدت قانونی آن هم هنوز
سرنیامده و خود وزارت خارجه هم بر حسب
اطلاعاتی که دارم شنیدم از خدمات این
مامور راضی و خشنود و هیچ ایراد و شکایتی
از او ندارند •

این تلگرافات از ساکنین مصر رسیده
است و البته باید قابل توجه هم باشد و ما
نباید بکلی باین قسم اظهارات هموطنان

خودمان در تقاضی که تازه میخواستیم با آنها
روابط حسنه پیدا کنیم و تا اندازه هم پیدا
کرده ایم و محکمتر و بهتر میشود اهمیت
ندهیم و نباید این تلگراف را کانام یکن
دانست و جواب نداد و بدون جهة مامور آنجا
را عرض کرد و مامور دیگر فرستاد •
این بود که خواستم سئوال کنم و ببینم
آیا وزارت خارجه است که او را احضار
می کند یا چیز های دیگری هم داخلش
هست ؟

حالا اگر میتوانند یک توضیحاتی بدهند
تازه بعد عرضم را عرض کنم
وزیر خارجه - در این فرمایشاتی که
آقای دولت آبادی فرمودند خواستم
خاطرشان را مستحضر کنم که اولاً هنوز
یک تصمیم قطعی در این باب گرفته نشده
است و علاوه احضار کردن یک ماموری هم
دلیل بر این نیست که نظری در کار باشد
گاهی مقتضیات اداری موجب میشود که
یک ماموری بخواهند و یک مامور دیگری
بجای او بفرستند •

اینکه فرمودند مدت قانونی آن تمام
نشده عرض میکنم که همچو قانونی وضع
نشده است که مدتی برای آن معین شده
باشد بیش از پنجسال نمی توانند در محل
ماموریت بمانند اما اینطور نیست که اگر
بمدت یکسال لازم شد ماموری را احضار
کنند نتوانند •

دولت آبادی - بنده مقصودم از
مدت قانونی این بود که بعنوان
پنجسال نمی شود او را خواست مراد بنده
این بود و اینکه اظهار نمودند تصمیمی
اتخاذ نشده است • باید منتظر شد که ببینم
تصمیمی گرفته می شود یا نه ؟ و اگر تصمیم
مخالف گرفته شد آنوقت بنده عرض خودم
را عرض میکنم

رئیس - آقای تهرانی از وزارت فواید
عامه سئوالی داشتید ؟

آقاشیخ محمد علی تهرانی در روز -
نامجات قبل از فروردین همه آقایان دیدند
نوشته شده بود که دولت تصمیم گرفته است
از اول حمل یعنی از اول فروردین قیمت
ماشین درجه اول یک قران و درجه دوم
پانزده شاهی بشود و همینطور و اکن های
شهری سیصد دینار به پنجشاهی تنزل کنند
حقاً باید همینطور باشد این است که
سئوال میکنم •

این تصمیم از طرف هیئت وزراء گرفته
شده بود یا نشده بود ؟ اگر گرفته نشده بود
چرا وزارت فواید عامه در روز نامجات تکذیب
نکرد و اگر تصمیم گرفته شد بود چه شد که
یک تصمیمی که باید محترم باشد بموقع اجرا
گذاشته نمیشود ؟

اگر فرضاً کمیانی و اکن راضی میشود
آیا دولت می تواند جلوی رعایای خودش
را بگیرد که در ماشین و واکن همان اندازه
که صندلی دارد همان اندازه بودند به نشینند

همانطور که در دوره استبداد این حکم شد
و عملی هم شد •
قانونی هم هست و ما میتوانیم جلوی
رعایای خودمان را بگیریم و در صورت عدم
رضایت کمیانی و اکن به این مسئله چه شد
که یک اقدامی نکردند که جلو گیری نمینمایند
از اینکه روزی چهل و پنج تومان افراد
طهرانی برای واکن بدهند و سالی سه هزار
تومان علاوه بر آن تا کسی که سابق بوده است
ماشین بدهند

وزیر فواید عامه - اگر چه بنده تردید
میکردم که امروز جواب این سئوال را بدهم
زیرا که در باب مطلب مجبور بیک اقداماتی
هستیم که شاید بیانش مقتضی نباشد
ولی چون آقا سئوال کردند بطور
مختصر عرض میکنم که علت عدم اجراء
آن بواسطه اختلاف نظری است در باب
ذیق بودن دولت و مداخله در قیمت آن
بین دولت و کمیانی موجود است به این
معنی که آیا قسمت ذیق بودن دولت در این
امر حتمی است یا نه ؟

زیرا ما خودمان را ذیق میدانیم که
اختیار داشته باشیم در تعیین قیمت ولی طرف
مارا ذیق نمایند و بهمین ملاحظه است که
اقداماتی شده است که یک ترتیبی بکنیم و راه
حلی بدست بیاوریم

آقاشیخ محمد علی طهرانی - همین
اندازه می توانم عرض کنم که آقای وزیر
فواید عامه جوابی ندادند و متعلق کردند
به آتیه •

لیکن ما عملاً دیدیم که آقای علانی
که یکی از نمایندگان هستند وقتی وزیر
بودند نرخ ماشین و واکن ها را معین کرده
و هم چنین در سنه قحطی هم بوسیله اعلان
دولت در روز نامجات زیاد شد •

آنهم موقتاً رخ واکن را سیصد دینار
قرار دادند و بنا شد که این مسئله وقتی باشد
که قحطی است بنابراین گمان می کنم که
این حق برای دولت ما باشد •

ولی در اجرا شدن این تصمیم هنوز ما
اطلاعات کامل نداریم و البته بعد جواب
خواهند داد

رئیس - جلسه ختم میشود جلسه آتیه
روز شنبه •

بعضی از نمایندگان - یکشنبه
رئیس - شنبه بیستم شوال مطابق دوازدهم
اردیبهشت

اخگر - بنده راجع بدستور عرض
دارم •

رئیس - بفرمائید
اخگر - بنده پیشنهاد می کنم راجع
بدستور جلسه آتیه طرحهایی که در
کمیسیون مبتکرات حاضر شده و قابل توجه
هم شده است در مجلس مطرح و تکلیفشان
معلوم شود •

رئیس - مخالفی نیست
(بعضی گفتند خیر)

(مجلس یکربیع بعد از ظهر ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی
مؤتمن الملک

منشی - شهاب

منشی دکتر احتشام طباطبائی

جلسه صد و پنجاه و هشتم
صورت مشروح مجلس
یوم شنبه دوازدهم
اردیبهشت ۱۳۰۴ مطابق
هشتم شوال ۱۳۴۳

مجلس سه ساعت قبل از ظهر برپا شد

آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید

صورت مجلس یوم پنجشنبه در

اردی بهشت را آقای احتشام الملک
قرائت نمودند

رئیس - آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده دو عرض داشتم

یکی اینکه آقای مشار اعظم راجز و غائبین

بدون اجازه نوشته اند در صورتیکه میدانند

ایشان در وزارت معارف مدیر کل هستند

یکی هم راجع بلایچه استخدام مسیورین

بود که از آنکه ماده اول رد شد راجع

پیشنهاد دولت هم چون عین ماده راپورت

کمیسیون بود صحبت شد که رد شد

است این راهم خواستم تذکر بدهم نوشته

شود •

رئیس - آقای عظیمی
(اجازه)

عظیمی - بنده راجز غائبین بی اجازه

نوشته اند در صورتیکه بمقام ریاست فرم

کرده بودم

رئیس - رسیدگی و تحقیق می شود

اگر لازم بود اصلاح می شود • آقای

میرزا بدالله خان

آقامیرزا بدالله خان - بنده را هم جز

دیر آمدگان بی اجازه نوشته بودند با

ملاحظه کسالت مزاج بود و استجاره کرد

و راجع باظهارات آقای آقا سید یعقوب
نسبت با آقای مشار اعظم هم خواستم فرم
کنم ایشان هنوز استعفاء نداده اند

رئیس - آقای دامغانی
(اجازه)

شریعتمدار دامغانی - بنده را که جز

دیر آمدگان بی اجازه نوشته اند مرینم

بودم و یک ساعت دیر آمدم بعد هم بمقام معز
ریاست عرض کردم

رئیس - اجازه هائیکه میخواهید بطلب
میفرستم بکمیسیون هر کدام را کمیسیون
تصویب کرد نوشته میشود و الا بدون اجازه
نوشته می شود

آقای عماد السلطنه
(اجازه)

عماد السلطنه - بنده خواستم در جواب
آقای آقا سید یعقوب عرض کنم آقای مشار
اعظم هنوز استعفاء نکرده اند

رئیس - این راجع به صورت مجلس